

Signalenkaart Dierenmishandeling en dierenverwaarlozing

www.mendoo.nl

Signalering

Om dierenmishandeling en huiselijk geweld te kunnen melden, registreren en aanpakken, is het van belang dat particulieren en professionals bekwaam zijn in het herkennen van signalen van geweld tegen mensen en dieren.

Zowel voor dierenmishandeling als huiselijk geweld zijn er naast fysieke signalen, ook gedrags symptomen en omgevingsignalen die kunnen helpen bij het ontdekken van mishandeling.

Voor **dierenmishandeling** gelden lichamelijke signalen als letsel, ondervoeding, hoge frequentie van verwondingen, moeite met zitten, liggen of staan en ontbrekende cq. vreemde verklaringen voor letsel door de eigenaar. Mishandeling kan zich ook uiten in gedrags signalen, zoals schrikachtigheid, agressie, onverschilligheid, angst voor eigen baas en plotselinge veranderingen in gedrag. Ook zijn er omgevingsignalen waar op gelet kan worden, zoals gebrek aan hygiëne, beperkte leef- en bewegingsruimte, onvoldoende water en voeding.

Bij **huiselijk geweld** is sprake van vergelijkbare, maar soms ook afwijkende signalen. Lichamelijke signalen zijn zichtbare verwondingen, ontbrekende cq. vreemde verklaringen voor het letsel, vermaering, onverzorgde of vieze kleding, moeite met zitten of liggen, blauwe plekken en kneuzingen. Gedragmatige signalen zijn schrikachtig, onderdanig, onverschillig of apathisch gedrag, moeite met oogcontact, plotselinge gedragsverandering, overmatig alcohol- of drugsgebruik en afspraken niet nakomen. Voorbeelden van omgevingsignalen zijn een onverzorgde huishouding, schulden, bezorgde omgeving, gesloten deuren, ramen en gordijnen en eerdere meldingen van geweld.

Feiten & Cijfers

Er zijn jaarlijks naar schatting 200.000/230.000 slachtoffers van evident (ernstig en herhaald) huiselijk geweld. Hiervan is 60% vrouw en 40% man. In 2017 waren er 84.000 politieregistraties van huiselijk geweld (1 incident per 6 minuten). Nederland telde in datzelfde jaar 33,4 miljoen huisdieren. Ongeveer 60% van alle gezinnen heeft een huisdier.

Dieren met een hoog risico op slachtofferchap van mishandeling

- Jonge dieren (kennemishandeling, niet zindelijk)
- Oudere dieren (incontinent, doof)
- Jonge reuen o.a. van de zogenaamde HR-honden rassen (ongehoorzaam, luid, destructief)
- Dieren met gedragsproblematiek
- Dieren waarvan de dader weet dat er een affectieve relatie is tussen zijn slachtoffers en het dier

Mogelijke motieven pleger

- Nieuwsgierigheid
- Groepsdruk
- Verschuiving van geweld (van mens naar dier en v.v.)
- Afreageren van frustratie
- Mentale problematiek / ziektebeelden
- Verslavingsproblematiek
- Een dier leren gewelddadig te zijn naar anderen (dieren en mensen) om zich te beschermen
- Straffen van het dier of gezinsleden d.m.v. geweld tegen of onthouden zorg van het dier
- Chantage, wraak, gericht tegen gezinsleden
- Sadisme
- Seksuele bevrediging
- Slachtoffer wordt dader
- Gedwongen door anderen (bijvoorbeeld verwaarlozing van dier om aan de verdachte van de mishandeling te laten zien dat er geen sprake is van een affectieve relatie en dus om mishandeling te voorkomen-dwang constructie of mishandeling onder druk)
- Controle uitoefenen op het dier of via het dier op gezinsleden (ook i.r.t. uitbuiting)
- Controle uitoefenen door het inzetten van een dier als bewaker (ook i.r.t. uitbuiting)

Algemene verzorgingsnormen
van huisdieren www.licg.nl

Deze signalenkaart is tot stand gekomen i.s.m de politie

Signalen dier, eigenaar en leefomgeving

Lichamelijke conditie dier

- In het oog springende afwijkingen, *verwondingen*, kneuzingen (vaak slecht zichtbaar door vacht)
- Heeft (mogelijk door een mens) toegebrachte verwondingen of onverklaarbaar letsel
- Breuken en/of wonden in verschillende fasen van genezing
- Moeite met staan, bewegen, zitten of liggen
- Mager voorkomen of juist overgewicht (bekijk een Body Condition Score richtlijn voor de diersoort)
- Slechte algehele lichamelijke toestand; bekijk goed de vacht, nagels, indien mogelijk het gebit
- Bekijk de ogen, neus en bek van het dier. Zijn deze schoon zonder uitvloeiing, staan ogen helder
- Parasitaire (vlooiën, wormen, luizen) en respiratoire aandoeningen (luchtweg problemen)

Gedrag dier

- Angstig (voor eigen baasje), schrikachtig
- Dier zoekt steun bij onbekende, bovenmatig sociaal
- Pijn vermijdingsreflex (Het dier trekt zichzelf of een lichaamsdeel terug bij aanraking)
- Vertoont stress signalen; hijgen, vergrote pupillen, oogwit is te zien cq. wijd opengesperde ogen, trillen, bevriezen
- Vocaliseren; blaffen, schreeuwen, janken, piepen, grommen
- Automutilatie, herhaalde beweging cq. zelfbeschadiging, zonder fysieke reden continue krabben, kopschudden cq. neurotisch
- Overdreven agressief of timide
- Heeft een afgestompte, depressieve houding
- Plotselinge verandering in gedrag of gedragsverandering t.o.v. voorheen
- Vermijdt contact, vertoont vluchtgedrag
- **Let op:** Gedragingen verschillen per dier en situatie. Zowel extravert gedrag (druk, neurotisch) als introvert (timide, depressief) kunnen ook bij hetzelfde dier voorkomen in een andere situatie

Signalen in de leefomgeving

- Geluidoverlast (van de bewoners of het dier)
- Onhygiënische leefomgeving
- Weinig beweegruimte, te weinig lichaamsbeweging of uitdaging
- Dier verblijft de hele dag opgesloten (de omgeving weet bijvoorbeeld niet dat een hond in huis is)
- Dier verblijft buiten tijdens extreme weersomstandigheden en/ of het ontbreekt aan een eigen ligplaats of hok
- Geen voer- of waterbak
- Wel voer en waterbak maar zeer vies, zonder inhoud of buiten bereik van het dier
- Veel nakomelingen en/of veel (niet gecastreerde) dieren
- Bij hoge aantallen dieren; inteelt, kannibalisme, infectieziekten onder de dieren
- Feces, urine, braaksel, bloed zichtbaar in woning
- Hoge ammoniak waarden door urine
- Hoarding (verzamelen)

Gedrag eigenaar (ten opzichte van het dier)

- Onjuiste omgang met dier (bijv. ruw, gehaast, onverschillig, schreeuwen, sadistisch, kleineren)
- Ziet geweld als een middel om (gedrags)problemen op te lossen (denk ook aan gebruik van middelen zoals prik- of stroombanden)
- Heeft irreële verwachtingen van het dier
- Onthouding van nodige basisbehoeften zoals voeding, water, sociale interactie en medische zorg
- Te weinig uitlaten van de hond (minimaal 3-4 x per dag)
- Vertoont geen tot minimale interactie met het dier of vertoont juist overdreven interactie
- Toont beduidend ander gedrag tegen verschillende dieren in huis

Gedrag eigenaar (ten opzichte van de hulpverlener)

- Terughoudend in het geven van een verklaring voor letsel bij het dier of de verwaarloosde staat
- Geeft onwaarschijnlijke of verschillende verklaringen voor hetzelfde letsel
- Gezinsleden geven tegenstrijdige verklaringen voor de verwaarloosde staat of het letsel
- Vertelt een onsamenhangend verhaal dat niet passend is bij de situatie
- Reageert ongepast, boos of agressief op vragen of op berichtgeving
- Gebrek aan interesse in - of bezorgdheid om het dier
- Vertoont normafwijkend gedrag: is onverschillig, angstig, nerveus, agressief of ongemakkelijk
- Weigert aangeboden hulp aan te nemen of te zoeken; hulp vermijdt
- Wisselt vaak van dierenkliniek (shopper)
- Wijst anderen als schuldige aan
- Heeft meerdere dieren en toont interesse naar nog meer dieren
- Heeft vaak nieuwe dieren en de oude dieren zijn verdwenen
- Heeft zelf geen overzicht of reëel beeld van de situatie

Hulplijn: 06- 40 26 14 35

*Bereikbaar op werkdagen
van 9.00 tot 17.00 uur.*

*Neem in geval van nood
altijd contact op met 112 (politie)
of 144 (dierenpolitie)*

info@mendoo.nl www.mendoo.nl